

Проект на Постановление на Министерския съвет за определяне на условията и реда за предоставяне на ваучери за обучение по Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021 - 2027 г. (ПРЧР), Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) и Фо

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 02.03.2023 г. - 16.03.2023 г. Неактивна

Номер на консултация: #7409-K

Област на политика: Архив - Социална политика и заетост

Тип консултация: Акт на Министерския съвет

Вносител: Министерство на труда и социалната политика

Тип носител: Национално

С въвеждането от края на 2009 г. на механизъм за финансиране на обучението на заети и безработни лица по процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП РЧР чрез ваучери, се създадоха предпоставки за включване на голям брой лица в обучение за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности, за по-голяма гъвкавост при отчитане на потребностите на пазара на труда от нови умения и за по-бърза интеграция на лицата в нови сфери на икономическия живот. Механизмът е отчетен като един от най-успешните при изпълнението на дейностите по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2009-2013 г. и 2014-2020 г.

За периода 2021-2027 г. се доразвива вече натрупаният опит, като предлаганият акт има за цел да повиши ефективността при прилагане на ваучерния механизъм чрез облекчаване и дигитализиране на прилаганите процедури, оптимизиране на реда на издаване на ваучери и на осъществения контрол. Посредством този механизъм ще бъдат изразходвани средства, както за операциите по ПРЧР, така и във връзка с изпълнението на инвестициите по НПВУ и проектите по Фонда за справедлив преход.

Проектът на Постановление предвижда предоставяне на ваучери за придобиване на обучение за първа, втора и трета степен за професионална квалификация, или за

квалификация за част от професия, за обучение по ключови, в т.ч. цифрови компетентности. Обученията за ключови компетентности са определени съгласно Европейската референтна рамка и Европейската рамка за дигитални компетентности и са посочени в Приложение към Постановлението. Нов момент е финансиране на обученията за придобиване на четири нива на цифрова компетентност. Стойността на ваучерите зависи от вида и продължителността на обученията. В проекта са определени конкретни стойности за съответните обучения. В случаите на съфинансиране на стойността на ваучера по ПРЧР от страна на заети лица, изискването ще се определя в критериите за избор на операции.

При организиране на обучението водещ принцип е предоставяне на правото на свободен избор на конкретното лице. Лицата, получили ваучер за обучение, ще имат право самостоятелно да избират вида на обучението, неговата продължителност и доставчик на обучение.

Право да извършват обучение по професионална квалификация/ключови компетентности ще имат доставчици на обучение, които отговарят на условията, предвидени в Постановлението.

Нов момент във ваучерния механизъм е, че за целите на външно и независимо сертифициране на придобитите знания и умения по цифрови компетентности от обучените лица, с Постановлението се създава Единен сертификационен център, чиито функции ще се изпълняват от Центъра за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи към министъра на труда и социалната политика. Функциите на ЦРЧРРИ като сертификационен център ще бъдат регламентирани в Устройствения правилник на центъра.

Финансирането на дейностите по Постановлението ще се осигурят в рамките на изпълнение на операции/инвестиции или проекти по процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ПРЧР, НПВУ и ФСП.

Предвидените обучения (базови и средни дигитални умения) следва да стартират в спешен порядък, не по късно от 01.04.2023. Срокът на обществената консултация е съкратен в рамките на 14 дни, като изключение по реда чл.26, ал.4 от ЗНА с оглед съобразяване със сроковете за обявяване на процедурите по предоставяне на БФП, приети от Комитета за наблюдение на П РЧР и в Индикативната работна програма за 2023 г., както и с изключително кратките срокове за стартиране и изпълнение на инвестициите, предвидени в Националния план за възстановяване и устойчивост.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на труда и социалната политика

Адрес: София, София 1000, ул. Триадница 2

Електронна поща: mlsp@mlsp.government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Постановление - вер. 1.0 | 02.03.2023](#)

[Проект на Доклад - вер. 1.0 | 02.03.2023](#)

[Оценка на въздействието - вер. 1.0 | 02.03.2023](#)

[Становище по оценката на въздействие - вер. 1.0 | 02.03.2023](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 21.03.2023](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 22.03.2023](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Цветозар Маринов (16.03.2023 16:25)

Становище от обучаваща организация, част 3

Проблем 4:

Риск от липса на интерес към включване в обучения с ваучери

При последните етапи на обученията с ваучери се наблюдаваше намален интерес към включване в курсове сред всички целеви групи и по отношение на повечето видове обученията, с изключение на свързаните с издаване на шофьорска книжка. Задължителното съфинансирането на обученията при заетите лица нямаше ангажиращ, а демотивиращ ефект в сравнение с проектите, при които не се изискваше такова. Наблюдаваха се лоши практики и изкривявания, при които съфинансирането се извършваше фиктивно по инициатива на доставчици с цел привличане на обучаеми. Най-мотивирани за обучение категории лица (напр. тези с висше образование) бяха изключени от целевите групи.

Предложения:

1. Отпадане на задължителното съфинансиране при заети лица
2. Включване на максимално широк кръг от категории в целевите групи
3. Създаване на стимули за включване в обучение – напр. стипендии при безработните лица, по-малки групи с кофициент за по-висока стойност на ваучерите и др.

Проблем 5:

Функциониране и устойчивост на дигиталните клубове

Във връзка със създаването на 760 дигитални клубове следва да се направи анализ на провала на т.нар. „I-centers“, създадени през 2007 година, които след откриването си не успяха да реализират значима дейност и бяха затворени след кратко време.

Предложение:

Реализация от доказани организации

Създаването и функционирането на дигиталните клубове да бъде възложено чрез прозрачна процедура, програма или проекти на доказани организации с цел ефективна реализация и постигане на устойчивост.

Автор: Цветозар Маринов (16.03.2023 16:24)

Становище от обучаваща организация, част 2

Проблем 2:

Неадекватно ниска стойност на ваучерите

Предвидените в Приложение No 2 към чл.6, ал. 1 стойности на ваучерите са крайно недостатъчни за покриване разходите по скъпа услуга, каквато е организирането на съвременен и ефективен курс. За пример, средният разход за преподавателски труд в момента е минимум 20 лв. за 1 учебен час. При обучение от 300 учебни часа, само разходите за труд са в порядъка на минимум 6000 лв. (Отделен е проблема с недостатъчния брой преподаватели, което налага и по-високи

от посочените разходи за възнаграждение) Следва да се вземе предвид и продължителността на такъв курс – минимум 3 месеца при безработните и 9-12 месеца за заетите лица. За да се покрият присъщите разходи за обучение съгласно предложените Допълнителните разпоредби, § 1, т. 6 – възнаграждение на преподаватели, осигуровки, оригинални учебни материали, консумативи, наеми на МТБ, режийни, изпити и издаване на документи, административни, данъци, риск от отпадане на обучаеми и др., при предложените стойности на ваучерите е необходима група от минимум 15 обучаеми. През последните години практиката показва, че големия брой обучаващи организации и личния избор на представителите на целевите групи разпръсват потенциалните кандидати сред доставчиците и този минимален брой е невъзможен или трудно постижим. (В последните ваучерни обучения трудно се събираха групи по-големи от 6-7 обучаеми, справка може да се направи в платформата на АЗ). Като следствие, това със сигурност ще доведе до липса на интерес от страна на качествените доставчици и злоупотреби от страна на недобронамерените участници на обучителния пазар като фиктивно провеждане на курсове, невземане на регламентирания учебни часове, наемане на неквалифицирани лица за преподаватели, компромис с материална база и учебни материали и др.

Предложения:

1. Увеличаване стойността на ваучерите. Определяне на адекватна стойност на ваучерите и увеличаване стойността на всички видове ваучери с коефициент минимум $\times 2$. Това ще даде възможност за организиране на качествени обучения в групи с оптимален брой и възможност за развитие на обучителните организации.

Следва да се има предвид и факта, че постановлението определя стойности за обучения, които ще се провеждат до 2026-7 година, в който период се очаква както сериозен ръст на преподавателските възнаграждения, така и инфлация.

2. Периодично актуализиране на стойността на ваучерите, съобразно икономическата обстановка и средата за обучение.

3. Синхронизиране стойността на ваучерите с големината на групите за обучение с определен коефициент. (при по-малки групи по-голям коефициент)

Проблем 3:

Финансова тежест и риск при дългосрочните обучения

При дългосрочните обучения (300 и повече уч.ч.) цялата финансова тежест и риск се носи от доставчика. Особено при обученията за заети лица, курсовете продължават 9-12 и повече месеци, през който период се налага доставчиците да покриват всички разходи със собствени средства. В несигурна среда и инфлация е твърде вероятно да се окаже, че обученията носят голям финансов риск и загуби за доставчиците.

Предложения:

1. Въвеждане на система за авансови и/или междинни плащания. Например при многоезиковите обучения може да се плаща за всяко завършено ниво след издаване на сертификат за нивото.
2. При многоезиковите обучения да се издава ваучер за едно ниво на обучение по модела на ваучерите за цифрови компетентности.
3. Етапи при обученията за ПК. Обученията за професионална квалификация с ваучери могат да бъдат разделени на етапи след консултация с НАПОО. След всеки етап напр. може да се издава Удостоверение за професионално обучение.

Автор: Цветозар Маринов (16.03.2023 16:23)

Становище от обучаваща организация, част 1

СТАНОВИЩЕ

От „Център за чужди езици и мениджмънт“ ООД, ЕИК 824125397, гр. Плевен, ул. „Дойран“ 63, Лице за контакт: Цветозар Маринов, Управител, Тел. 064/800792, e-mail: cv.marinov@abv.bg,

във връзка с обществени консултации на

Проект на Постановление на Министерския съвет за определяне на условията и реда за предоставяне на ваучери за обучение по Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021 - 2027 г. (ПРЧР), Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) и Фонда за справедлив преход (ФСП)

Обосновка:

Целта на това становище е да подпомогне постигане на качествена и успешна реализация на ваучерния механизъм, да осигури включване на ЦПО и обучаващите организации от неформалния сегмент като доставчици, да допринесе за развитие на сектора и да постигне устойчивост на средата за учене през целия живот. През последните години неформалният сектор изпитва сериозни затруднения и особено в периода след Ковид-пандемията, в условия на икономическа криза и на фона на огромните инвестиции във формалния образователен сектор. Същевременно, неформалното образование е основен стълб на концепцията за учене през целия живот и адекватно реализираните ваучерни програми и проекти са една от ценните възможности за оцеляване, развитие и устойчивост на сектора.

Предложеният ваучерен механизъм доразвива и надгражда натрупания опит и обхваща целевите групи по ПРЧР 2021-2027, НПВУ, ФСП. На представителите на целеви групи са дадени широки възможности за обучение. Постановлението определя реда и условията за предоставяне на ваучери, като надгражда опита и

дигитализира процеса. Определен е ред за регистрация на доставчици за обучение на база на установените практики. Въвежда се нов ред и условия за сертифициране на цифрови компетентности.

Виждаме следните проблеми:

Проблем 1:

Единен сертификационен център

Съгласно проекта на постановление, обучаемите получили ваучер за обучение за придобиване на цифрова компетентност се явяват на външен изпит за сертифициране. Виждаме реална вероятност единен сертификационен център да не се справи с изпитването и сертифицирането на голям брой обучаеми, особено в кратки срокове. От друга страна е възможно голям процент обучаеми да не се явят или да не вземат изпита. Съществува риск външният изпит да има демотивиращ ефект за включване в обучение. Всичко това ще забави и утежни процеса и ще постави в риск отчитането на обучението и възстановяването на средствата на доставчиците на обучение. Единният сертификационен център допълнително ще увеличи администрацията, съответно административните разходи.

Предложение:

Единни изпитни програми и образец на сертификати

Изпитът за сертифициране на цифровата компетентност да се организира от доставчиците по одобрени единни изпитни програми или стандарти, с участието на заинтересованите страни, напр. АЗ/ДБТ, по модела на изпитите за професионална квалификация. Сертификатът може да бъде по образец, приложение към постановлението.

Автор: Antoniya Borisova (16.03.2023 15:16)

Становище от "Асоциация на Езиковите Центрове в България"

СТАНОВИЩЕ ВЪВ ВРЪЗКА С ОБЩЕСТВЕНИ КОНСУЛТАЦИИ

От името на: **Асоциация на езиковите центрове в България**, представляваща

22 доставчици на обучения по ключови компетентности, ЕИК 206195491

Уважаеми дами и господа,

Бихме искали да изразим своето становище във връзка с **Проект на Постановление на Министерския съвет за определяне на условията и реда за предоставяне на ваучери за обучение по Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021 - 2027 г. (ПРЧР), Националният план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) и Фонда за справедлив преход (ФСП)**. Становището обобщава позицията на 22 обучаващи организации на територията на цялата страна. Изводите и предложенията са направени на база опита от участие в многобройни програми за обучение по различни , вкл. ваучерни схеми.

Ваучерната програма развива и допълва натрупания опит, като включва целевите групи по ПРЧР 2021-2027, НПВУ и ФСП. Програмата дава много възможности, но бихме искали да обърнем внимание на следните два проблема и да предложим възможни решения:

Проблем 1 - Стойностите на ваучерите, определени в Приложение № 2 към чл.6, ал.1, са твърде ниски за покриване на разходите за качествено езиково обучение. В момента средните разходи за преподавателски труд в езиковите школи са 20 лв. за 1 учебен час. При обучение от 300 учебни часа, само разходите за труд са около 6 000 лв. Предвид заложената продължителност на курса - минимум 3 месеца за безработните и 9-12 месеца за заетите лица, за да се покрият необходимите разходи за обучение, съгласно Допълнителните разпоредби, § 1, т. 6 - възнаграждение на преподаватели, осигуровки, оригинални учебни материали, консумативи, наеми на МТБ, режийни, изпити и издаване на документи, административни, данъци, риск от отпадане на обучаеми и др., е необходима група от минимум 15 обучаеми. Практиката от последните години категорично показва, че този минимален брой обучаеми е невъзможен или трудно постижим. В последните ваучерни обучения една група не събираше повече от 6-7 обучаеми, справка може да се направи в платформата на АЗ). Ниската стойност на ваучерите може да доведе единствено до липса на интерес от страна на качествените доставчици и злоупотреби от страна на недобронамерените участници на пазара - фиктивно провеждане на курсове, наемане на неквалифицирани лица за преподаватели, компромис с материална база и учебни материали и др.

Нашите предложения:

А) Да се определи нова, адекватна на настоящите условия стойност на ваучерите, като увеличението на всички видове ваучери бъде поне двойно. Това ще позволи качествено обучение в групи с оптимален брой участници и ще насърчи участието в програмата на образователните организации, а и развитието им.

Б) Редовно актуализиране на стойността на ваучерите, в съответствие с икономическата обстановка и условията за обучение, тъй като трябва да се има предвид, че става дума за обучения, които ще се провеждат до 2026-7 година, когато се очаква да има сериозен ръст на заплатите на учителите, а и на инфлацията.

Проблем 2 - При дългосрочните обучения (300 и повече уч. ч.) цялата финансова тежест и риск се носят от доставчика. Особено при обученията за заети лица, курсовете продължават 9-12 и повече месеца, през който период се налага доставчиците да покриват всички разходи със свои средства. В настоящата несигурна среда и инфлационни процеси е твърде вероятно да се окаже, че обученията носят голям финансов риск и дори загуби за доставчиците.

Нашите предложения:

А) Въвеждане на система за авансови и/или междинни плащания. Например, при многоезиковите обучения може да се плаща за всяко завършено ниво след издаване на сертификат за нивото.

Б) При многоезиковите обучения да се издава ваучер за едно ниво на обучение по модела на ваучерите за цифрови компетентности.

В заключение, целта на нашето изявление е да подкрепим постигането на **висококачествена и успешна реализация на ваучерната програма** и да помогнем на обучаващите организации от неформалния сектор да развият сектора и да гарантират устойчивостта на обучението през целия живот. Неформалното образование е основен компонент на концепцията за обучение през целия живот и подходящо реализираните ваучерни програми са една от възможностите за оцеляване, развитие и устойчивост на сектора.

гр. София

История

Начало на обществената консултация - 02.03.2023

Приключване на консултацията - 16.03.2023

Справка за получените предложения - 22.03.2023

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)

Окончателен акт на Министерския съвет
